

LBRIS

We know
books

NICOLETA DIN
Profesor dr. învățământ preșcolar

GHID DE EVALUARE A COPIILOR CU VÂRSTE CUPRINSE ÎNTRE 2 și 6 ANI

EDITURA UNIVERSITARĂ
București

CUPRINS

Argument	7
Lista abrevierilor	12
1. De ce un ghid al evaluării copiilor cu vârste cuprinse între 2 – 6 ani?	13
1.1. Idei cadru – argumente pro și contra evaluării copiilor	14
1.2. Întrebări frecvente despre evaluarea preșcolarilor din perspectiva cadrului didactic și a părintelui	16
1.3. Scopuri și obiective ale activităților din grădiniță	20
1.4. Funcțiile evaluării în activitatea cu preșcolarii	25
1.5. Prima copilărie – aspecte caracteristice/particularități.....	27
1.6. A doua copilărie – aspecte caracteristice/particularități	29
2. Scurtă radiografie asupra procesului de evaluare a preșcolarilor	32
2.1 Evaluarea copiilor preșcolari – trecut, prezent și viitor	32
2.2 Principiile unei evaluări de calitate a copiilor preșcolari.....	40
2.3 Parteneriatul grădiniță – școală – familie – cheia succesului pentru dezvoltarea armonioasă și progresul copilului	41
3. Repere și propuneri pentru realizarea unei evaluări moderne, simple și eficiente a copilului adaptate nevoilor cadrelor didactice, copiilor și părinților din prezent și viitor	43
3.1 De ce nevoia de schimbare?.....	43
3.2 Priorități și tendințe în evaluarea copiilor preșcolari	44
4. Fișa de cunoaștere a copilului la început de an școlar	50
5. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa baby – luna septembrie	54
6. Măsuri ameliorative – Grupa baby – luna septembrie	56
7. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa baby – luna decembrie	58
8. Măsuri ameliorative – Grupa baby – luna decembrie	61
9. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa baby – luna martie	73
10. Măsuri ameliorative – Grupa baby – luna martie	76
11. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa baby – luna iunie	88
12. Măsuri ameliorative – Grupa baby – luna iunie	91
13. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa mică – luna septembrie	102
14. Măsuri ameliorative – Grupa mică – luna septembrie	104
15. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa mică – luna decembrie	107
16. Măsuri ameliorative – Grupa mică – luna decembrie	110
17. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa mică – luna martie	124
18. Măsuri ameliorative – Grupa mică – luna martie	127

19. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa mică – luna iunie	141
20. Măsuri ameliorative – Grupa mică – luna iunie	144
21. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa mijlocie – luna septembrie	158
22. Măsuri ameliorative – Grupa mijlocie– luna septembrie.....	161
23. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa mijlocie – luna decembrie.....	175
24. Măsuri ameliorative – Grupa mijlocie – luna decembrie	179
25. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa mijlocie – luna martie	193
26. Măsuri ameliorative – Grupa mijlocie – luna martie	197
27. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa mijlocie – luna iunie.....	209
28. Măsuri ameliorative – Grupa mijlocie – luna iunie	212
29. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa mare – luna septembrie	227
30. Măsuri ameliorative – Grupa mare – luna septembrie	231
31. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa mare – luna decembrie	245
32. Măsuri ameliorative – Grupa mare – luna decembrie	249
33. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa mare – luna martie.....	263
34. Măsuri ameliorative – Grupa mare – luna martie.....	267
35. Fișa de consemnare a rezultatelor obținute de copil în perioada evaluării – Grupa mare – luna iunie.....	283
36. Măsuri ameliorative – Grupa mare – luna iunie.....	287
Bibliografie.....	302

1. DE CE UN GHID AL EVALUĂRII COPIILOR CU VÂRSTE CUPRINSE ÎNTRE 2 – 6 ANI?

Vechi zicale românești, mai mult sau mai puțin cunoscute în zilele noastre, sunau cam așa: „Cinste ție și părinților tăi! Se vede că ai cei șapte ani de acasă!”, „Vai de tine! Ce rușine! Se vede că nu ai șapte ani de acasă!” Aceste cuvinte erau adresate copiilor care aveau sau nu un **comportament adecvat normelor societății** respective. Oricine putea să aprecieze **dacă un copil era sau nu bine crescut**. Chiar dacă societatea evoluează într-un ritm amețitor, aceste concepții sunt valabile și în zilele noastre.

Dacă ne dorim ca pruncul nostru să reușească în viață, trebuie să ne asigurăm că are un **start bun**. Putem să ne imaginăm copilul ca fiind o simplă sămânță. Pentru a crește frumos și a rodi grădinarul (părintele și/sau educatorul, în cazul nostru) este responsabil de alegerea **unui** pământ roditor (instituționalizarea copilului într-un sistem de învățământ), luminos și **călduros** (în care acesta să se simtă iubit, ocrotit și în siguranță) și, din când în când, să fie **udată** și plivită (etape vitale pentru întreg procesul de cultivare a seminței (asemuită, în cazul de față, cu o etapă de evaluare continuă a procesului). Ce s-ar întâmpla, oare, dacă doar ne-am **asigura** că plantăm sămânța într-un loc propice, am uda-o și am lăsa-o să se dezvolte singură, **fără** a mai interveni? Răspunsurile pot fi multiple: s-ar ofili (din cauza lipsei de apă), ar fi **mâncată** de buruieni, ar crește strâmb ș.a.m.d. Concluzia, îngrijorătoare și demnă de reflectat, este următoarea: „**indiferența în domeniul educativ este un fel de crimă**” (C. Cucoș, 2008, p.16).

Exemplul de mai sus este unul banal, prin care putem înțelege foarte ușor că **evaluarea** chiar este „**un rău necesar**” în sistemul de învățământ. (M. Manolescu, 2015, p. 345) Este absolut necesar ca, din când în când, să facem popasuri, să verificăm, să analizăm și să remediem pentru a putea merge mai departe.

Ghidul de față își propune să ajute atât părinții, cât și cadrele didactice (indiferent de nivelul de experiență: debutante sau cu vechime mare la catedră) să-și **reactualizeze cunoștințele** despre sistemul de evaluare din grădiniță, să-și **lămurască** unele **temeri** cu privire la acest domeniu, să le **ofere sprijin** copiilor și, nu în ultimul rând, să le dea **speranță și încredere** că și la acest nivel lucrurile se mișcă într-un mod constructiv. Formarea unei **culturi evaluative oneste și adecvate** nevoilor copiilor actuali și viitori constituie pentru noi un alt punct de mare interes pe care dorim să-l abordăm în această lucrare.

Dar totuși: „**De ce un ghid al evaluării copiilor cu vârste cuprinse între 2 și 6 ani?**” Iată câteva motive pentru care considerăm că acest material este absolut necesar pentru un bun demers în învățământul preșcolar.

➤ termenul de evaluare este unul complex și are multiple conotații ;	➤ scopul evaluării trebuie să fie clar și bine înțeles de către toți beneficiarii educaționali;
➤ evaluarea este o componentă esențială pentru realizarea procesului instructiv-educativ din grădiniță;	➤ informațiile aflate în urma efectuării unui studiu cantitativ (studiu foarte amplu prezent în lucrarea de doctorat a autoarei) arată că foarte multe cadre didactice au nevoie de o reactivare cu privire la funcțiile evaluării didactice a preșcolariilor;

<p>➤ generațiile actuale de copii sunt adevărate provocări atât pentru părinți, cât și pentru cadrele didactice care activează în sistemul de învățământ preșcolar. Educatoarele sunt adesea provocate să găsească cele mai moderne metode de evaluare care să „nu-i plictisească” pe copii, dar care să fie cât mai obiective, facile și autentice;</p>	<p>➤ de aproximativ șase ani, cadrele didactice au fost luate pe nepregătite cu privire la permiterea instituționalizării copiilor de 2 ani și jumătate (și chiar de 2 ani, începând din anul 2018) în grădiniță;</p>
<p>➤ cunoașterea caracteristicilor copiilor preșcolari este o condiție esențială pentru a înțelege care sunt limitele acestora, pentru a nu-i forța să facă lucruri care sunt peste puterile lor și pentru a planifica și desfășura activități educaționale adecvate;</p>	<p>➤ studiul din lucrarea de doctorat a autoarei arată că majoritatea cadrelor didactice găsesc ca absolut util apariția unui ghid actualizat și lămuritor despre evaluare care să le ajute în orice moment de cumpănă în cariera didactică;</p>
<p>➤ părinții, în special în primii ani de viață ai copilului, tind să se implice activ în educația copilului, iar printr-o abordare modernă a evaluării am găsit varianta ideală incluzând și adoptând aceste dorințe la nevoile sistemului preșcolar;</p>	<p>➤ pentru a beneficia de rezultate optime în domeniul evaluării preșcolare, este necesară existența unor repere clare, simple și moderne;</p>
<p>➤ copilul nu este un robot care trebuie să asimileze cunoștințe pentru ca mai apoi să le aplice, ci este un suflet înzestrat cu simțuri, sentimente și nevoi. Din acest motiv, copilul trebuie evaluat din mai multe puncte de vedere (domenii de dezvoltare) pentru a fi siguri că se dezvoltă firesc, conform așteptărilor noastre;</p>	<p>➤ tehnologia IT avansată ne-a permis să creăm o machetă a unui software educațional de evaluare pentru învățământul preșcolar care să ușureze munca educatoarei și să-i permită să stocheze mult mai ușor rezultatele copiilor;</p>
<p>➤ cheia succesului: cadru didactic instruit și relaxat, părinte disponibil și implicat, copil dezvoltat multilateral și prospectiv.</p>	

1.1 IDEI CADRU – ARGUMENTE PRO ȘI CONTRA EVALUĂRII COPIILOR

Este necesar să evaluăm copiii preșcolari? Este bine să facem acest lucru? Oare nu stresăm copiii inutil cu evaluările? Iată câteva din întrebările care ne macină atunci când ne gândim la sensul cel mai dur al evaluării raportat la niște copii firavi, de numai 2 - 6 ani.

Părerile specialiștilor în acest domeniu, și chiar și al cadrelor didactice care lucrează în acest domeniu, **sunt împărțite**. Unii consideră absolut necesar să-i evaluezi pe copii și chiar vital pentru întregul proces educativ, în timp ce alții consideră ca fiind total inutilă și aberantă această idee. Grupuri de cercetători au realizat studii întregi despre importanța

evaluării în sistemul de învățământ preșcolar încercând să aducă cât mai multe argumente pro și contra.

Aruncând o privire în literatura de specialitate a altor țări dezvoltate descoperim că marele psiholog american **D. P. Ausubel** (1981) susținea că: „*Evaluarea merită un loc important în învățământ, din care face parte integrată. Ea are întotdeauna un raport direct sau indirect cu progresul, în extensie și în calitate, al învățării*” în timp ce **învățământul nipon** (care pare să dețină secretul absolut al unei educații de calitate fiind pe podiumul clasamentului mondial al învățământului) dezvăluie că până la 10 ani copiii nu sunt evaluați deloc din punct de vedere cognitiv, accentul punându-se pe **formarea caracterului, a responsabilității și a respectului**. Se pare că într-o societate dornică de a copia modele, este destul de greu să identifici calea cea mai bună de urmat pentru o reușită garantată.

Și totuși, **este sau nu este bine să-i evaluăm pe copii?** Pentru a răspunde în cunoștință de cauză și foarte responsabil acestei întrebări dificile, este necesar să stabilim **care este sensul termenului „evaluare”?**

„*A evalua înseamnă a emite judecăți de valoare privind învățarea de către elev, pe baza unor criterii adecvate obiectivelor fixate, în vederea luării unor decizii.*” (**Potolea, D., Manolescu, M.**, 2005, pag.4)

Ion T. Radu, cel mai cunoscut și avizat specialist în domeniu, consideră că „*acțiunea de evaluare face parte din ansamblul teoriei educației sau mai exact teoria evaluării – ca sistem de concepții, principii și tehnici referitoare la măsurarea și aprecierea rezultatelor școlare și a procesului didactic.*” (Radu I.T., 1995)

Profesorul **Ioan Cerghit** era de părere că „*a evalua înseamnă a enunța o judecată de valoare, după criterii precis stabilite, cu privire la o entitate determinată, în scopul adoptării unei decizii referitoare la ameliorarea sau viitorul acestei entități.*” (Cerghit, I., 2008)

Referitor la același concept, **I. Jinga** susținea faptul că „*este un proces complet, de comparare a rezultatelor activității instructiv-educative cu obiectivele planificate (evaluarea calității), cu resursele utilizate (evaluarea eficienței) sau cu rezultatele anterioare (evaluarea progresului)*”. (Jinga, I., Istrate, E., 1998)

Dacă aruncăm o scurtă privire în **literatura de specialitate europeană sau internațională** descoperim următoarele **păreri ale specialiștilor**:

Psihologul francez **Georges Noizet** în anul 1978 constata că „*într-o accepțiune mai largă, termenul de evaluare desemnează actul prin care, apropos de un eveniment, un individ sau un obiect, se emite o judecată, având ca referință unul sau mai multe criterii.*” (Noizet, G., 1979, p. 72-73)

Încercând să sintetizeze dezbaterile anterioare, **Charles Hadji** afirma că „*a evalua poate să însemne: a verifica, a judeca, a estima, a situa, a reprezenta, a determina, a da un verdict.*” (Hadji, C. 1992, p.21)

Americanul **Kirkpatrick**, în anul 1994, ia în calcul **patru niveluri de evaluare: reacția** (cât de mult le-a plăcut elevilor procesul învățării), **învățarea** (ce au învățat elevii?), **comportamentul** (ce schimbări s-au produs în performanțele profesionale) și **rezultatele** (care sunt rezultatele concrete, exprimate în termeni de calitate, producție, eficiență etc.). Modelul este considerat mai degrabă simplist și a fost urmat de numeroase critici, însă poate constitui un bun punct de plecare pentru viitoarele viziuni ale conceptului de evaluare.

Analizând aceste accepțiuni, suntem de părere că **evaluarea la nivelul învățământului preșcolar nu trebuie să fie un scop în sine, ci o metodă** în vederea luării unor decizii ameliorative. Ea trebuie să ajute profesorul să obțină un feedback despre procesul educativ desfășurat într-o perioadă de timp (mai lungă sau mai scurtă), să verifice dacă limbajul, metodele și strategiile alese de acesta sunt adecvate nivelului grupei și, nu în ultimul rând, să identifice copiii care, dintr-un motiv sau altul, nu reușesc să țină pasul cu ceilalți.

Rolul evaluării, la acest nivel, este unul **constatativ, de reglare, ghidare și ameliorare** a întregului proces. **Copilul nu trebuie să știe că este evaluat**. Evaluarea trebuie să se producă firesc și autentic, pentru a nu stârni panică și stres în rândul copiilor. De asemenea, dacă sunt sesizate cazuri de copii care au lacune, nu se descurcă la o activitate sau nu și-au însușit încă deprinderile necesare efectuării unei acțiuni, acesta nu trebuie „arătat cu degetul”, **ci ajutat să țină pasul și să progreseze**.

Susținem vehement ideea că **evaluarea preșcolară nu este despre clasificare, ierarhizare, criticare sau notare**, ci despre ameliorare, corijare și sprijinire. A avea un start bun înseamnă a putea clădi o construcție măreață pe o structură solidă. Trebuie să ne asigurăm că toți copiii au șanse egale, respectând în același timp toate principiile pedagogice.

Suntem total **împotriva unei evaluări strict cognitive sau preponderent cognitive** întrucât la această vârstă este cel puțin **la fel de importantă monitorizarea indicatorilor ce țin de dezvoltarea fizică, socio-emoțională, spirituală, starea de sănătate, satisfacerea trebuințelor și nevoilor sale, capacitățile și atitudinile față de învățare, dezvoltarea limbajului**. Toate aceste aspecte trebuie tratate cu aceeași seriozitate, fiind esențiale pentru parcursul ulterior al copilului.

1.2 ÎNTREBĂRI FRECVENTE DESPRE EVALUAREA PREȘCOLARILOR DIN PERSPECTIVA CADRULUI DIDACTIC ȘI A PĂRINTELUI

Încă din primele zile de viață ale copilului, fiecare părinte se gândește cum să-i faciliteze copilului un drum cât mai frumos în viață, fără prea multe griji sau momente de cumpănă. În acest sens se întreprind o serie de acțiuni costisitoare, consumatoare de timp și energie neglijând trebuințele și nevoile reale ale copilului. De pildă, înainte de înscrierea la grădiniță, **destul de mulți părinți își forțează copiii** să învețe alfabetul, să memoreze poezii greoaie și lungi, să coloreze imagini mici în contur, să navigheze pe internet și să-și caute singuri desenele animate preferate sau să facă tot felul de lucruri care sunt peste limitele normale de dezvoltare ale copilului. **Acest lucru se datorează accesului liber la tehnologie (părinții își educă copiii cu ajutorul sfaturilor „luate” de pe internet, de pe grupurile de socializare, și nu din cărțile de specialitate), copiază „modele” de parenting** ale altor familii („copilul lui „X” are doi ani și deja numără până la 10, trebuie să mă grăbesc să-l învăț și eu pe copilul meu”), **spiritului nativ competitiv** al românilor (al meu trebuie să fie cel mai bun) și **lipsei unui bagaj minim de cunoștințe despre stadialitatea dezvoltării și particularitățile de vârstă ale copiilor**.

Având această „cultură”, se creează o **discrepanță majoră între așteptările părintelui vis-à-vis de activitatea din grădiniță și ceea ce oferă învățământul preșcolar**. De exemplu, în cadrul evaluării inițiale de la grupa mică, părintele se așteaptă ca educatoarea să descopere cât de „pregătit” este copilul său pentru grădiniță, cât de multe lucruri știe și cât este de deștept. Din acest motiv el este foarte contrariat când constată că nu numai că nu i se recunosc meritele și eforturile, dar i se scot în evidență aspecte ce țin de comunicare,

socializare, afectivitate, deprinderi și comportamente greșite. Astfel apar stările de disconfort, discreditările și primele emoții negative față de cadrul didactic și întregul sistem de învățământ.

Suntem de părere că, **dacă părintele ar avea la dispoziție surse de informare pertinente, justificate și ușor accesibile**, atunci nu vor mai exista tensiuni, iar **relația părintelui cu educatoarea va fi una de colaborare, respect reciproc și prețuire**.

De asemenea, considerăm că aceste întrebări trebuie lămurite atât pentru părinți, cât și pentru cadrele didactice debutante sau pentru cele care consideră că mai au nelămuriri în această direcție.

Iată câteva **aspecte** legate de temerile părinților cu privire la evaluarea copiilor din grădiniță care ar trebui lămurite la prima întâlnire cu părinții (ședința cu părinții - individuală sau frontală):

➤ Cine îl evaluează pe copil?	Copilul este evaluat de educatoarea grupei (sau de ambele educatoare - în cazul grupelor cu program prelungit care au câte două cadre didactice la grupă).
➤ Ce anume se evaluează la un copil preșcolar?	Depinde de vârsta copilului și de tipul de evaluare realizat. De exemplu, la începutul anului școlar, copilul de grupă mică este evaluat din punct de vedere comportamental, în timp ce la grupa mare este evaluat din punct de vedere cognitiv. În general, se urmăresc aspecte ce țin de cunoștințele dobândite, deprinderile formate, dezvoltarea limbajului, socializare, adaptare, respectarea regulilor, grad de implicare, creativitate.
➤ Într-o grupă mixtă, toți copiii sunt evaluați la fel?	Nu. Educatoarea concepe și adaptează itemii în funcție de vârsta copilului. Ea ține cont de particularitățile de vârstă ale copiilor, obiectivele propuse și potențialul grupei.
➤ Care sunt criteriile pe baza cărora este evaluat copilul?	Nu există niște criterii standard, ci doar niște repere orientative. Cadrul didactic are libertatea de a alege ce vrea să evalueze pentru a cunoaște nivelul grupei și al fiecărui copil în parte și a-și putea planifica și adapta activitățile în funcție de rezultatele obținute.
➤ Care sunt metodele utilizate de cadrul didactic pentru evaluarea copilului?	Cea mai utilizată metodă este observația (atât sistematică, cât și spontană). Pe lângă această metodă, educatoarea mai poate apela la: conversație, analiza produselor activității (se apreciază desenele, colajele, construcțiile, picturile, modelajele sau diversele obiecte și lucrări confecționate de copil), fișe (de lucru, de evaluare), joc liber, teste (de personalitate, de caracter, de creativitate, de cunoaștere), convorbire, fișa psihopedagogică . Există tendința în ultima vreme de a se face abuz de fișe de lucru și de fișe de evaluare pentru a le putea demonstra părinților rezultatele copilului . Acest lucru este total greșit. Cadrul didactic trebuie să utilizeze toată gama de mijloace pentru a-i oferi copilului siguranță și detașare, iar părintelui o evaluare cât mai autentică.
➤ Cum este evaluat copilul?	Copilul este evaluat în funcție de obiectivele stabilite de cadrul didactic . El poate fi evaluat spontan, în timpul jocului cu

	<p>ceilalți, în interiorul sau exteriorul sălii de grupă, în cadrul activităților planificate sau ale activităților extracurriculare, cu sau fără ajutorul materialelor didactice. La grădiniță, evaluarea copilului nu trebuie să fie una statică, în care copilul să stea la măsută cu creionul și foaia în mână și să rezolve diferite cerințe. La acest nivel totul trebuie să se desfășoare sub formă de joc, oferind copilului posibilitatea să se manifeste firesc și natural.</p>
<p>➤ Când este evaluat copilul?</p>	<p>Practic, copiii sunt evaluați zilnic. De multe ori progresele se văd de la o zi la alta. Educatoarea consemnează în „Caietul de observații al educatoarei”, ori de câte ori sesizează o schimbare, un aspect nou, un progres sau dimpotrivă, un regres. Teoretic, copilul este evaluat de câteva ori pe an, respectiv: la începutul anului școlar (în primele două săptămâni ale anului școlar) în cadrul evaluării inițiale, pe parcursul anului școlar (la finalul unui proiect tematic, sau la final de semestru) în cadrul evaluării formative/continue și în ultimele două săptămâni ale anului școlar (la finalul unui an școlar sau ciclul școlar) în cadrul evaluării sumative.</p>
<p>➤ Există o perioadă strictă de evaluare?</p>	<p>Da și nu. Există perioadele menționate mai sus, dar dacă un copil nu s-a prezentat în primele două săptămâni la grădiniță, cadrul didactic îl va evalua, totuși, și pe acesta. De asemenea, dacă educatoarea consideră că, din varii motive (număr foarte mare de copii la grupă, starea de sănătate a copiilor, perioada de acomodare/reacomodare a copiilor etc.) nu îi sunt suficiente cele două săptămâni de evaluare inițială, ea poate prelungi acest demers cu încă o săptămână sau chiar două.</p>
<p>➤ Evaluările sunt standardizate? Toate educatoarele evaluează la fel?</p>	<p>Nu. Evaluările nu sunt standardizate. Fiecare educatoare are posibilitatea să-și construiască probele de evaluare și să aleagă formele de evaluare după cum socotește. Aceasta are pregătirea de specialitate necesară pentru a lua cea mai bună decizie în funcție de grupa pe care o conduce, competențele cheie din curriculum și materialele didactice de care dispune. Singurul document oficial standardizat este „Fișa pentru aprecierea progresului individual al copilului, înainte de înscriere în clasa pregătitoare”, dar nu există nicăieri stipulat care sunt indicatorii ce trebuie urmăriți în cadrul evaluării inițiale, formative sau finale.</p>
<p>➤ Părinții sunt informați despre rezultatele obținute de copil?</p>	<p>Da. Părinții primesc un feedback verbal de la cadrul didactic în cadrul ședințelor săptămânale de consiliere a părinților și chiar pot studia mapa cu lucrările copilului (portofoliul copilului). De asemenea, la finalul evaluării inițiale și finalul ciclului preșcolar, când cadrul didactic este obligat să consemneze în „<i>Fișa pentru aprecierea progresului individual al copilului, înainte de înscriere în clasa pregătitoare</i>” (document oficial care însoțește copilul la școală) părinții sunt înștiințați de aceste rezultate, fiind solicitați să semneze că au luat la cunoștință.</p>
<p>➤ Rezultatele evaluărilor sunt publice?</p>	<p>Nu. Rezultatele evaluărilor sunt confidențiale.</p>

<p>➤ Copiii sunt informați că vor fi evaluați?</p>	<p>Nu, pentru a nu-i stresa, copiii nu sunt informați că sunt evaluați. Ei sunt anunțați de educatoare că vrea să vadă dacă ea și-a făcut treaba bine, dacă s-a făcut înțeleasă, dacă este necesar să reia unele teme și dacă totul este în regulă pentru a merge mai departe și a descoperi lucruri noi. Există totuși, în cadrul activităților din domeniile DEC (Domeniul estetic și creativ care cuprinde: educația plastică și educația muzicală) și DOS (Domeniul Om și societate care cuprinde: educație pentru societate și abilități practice) la grupele mari, momente în care cadrul didactic îi anunță pe copii că va face o expoziție cu toate lucrările lor și le va evalua, cu ajutorul copiilor, în funcție de criteriile stabilite înainte de începerea activității (acuratețe, grad de finalizare, respectarea subiectului, respectarea temei plastice date, respectarea proporțiilor, păstrarea curățeniei la măsuță ș.a.m.d.). În acest fel copiii iau contact cu termenul de evaluare (cu sens pozitiv, de apreciere) și, ușor - ușor, sunt învățați cum să analizeze o lucrare în funcție de niște criterii cunoscute și agreeate de toți (învăță să aprecieze obiectiv o lucrare).</p>
<p>➤ Cât durează evaluarea?</p>	<p>Nu există un timp specificat. Durata unei activități instructiv-educative variază între 5 minute (la vârsta de 2 ani) și 30 - 40 minute (spre 6-7 ani), în funcție de capacitatea de concentrare și de menținere a atenției copilului.</p>
<p>➤ Copilul primește note sau calificative?</p>	<p>Nu. La această vârstă sistemul de notare este exclus. Se pot folosi aprecieri verbale, de încurajare, de tipul: „Bravo, te-ai descurcat foarte bine!”, „E bine, continuă!”, aplauze, zâmbet, mângâieri pe creștet, stimulente simbolice (buline de culori diferite, ștampile), recompensare prin valorizare („pentru că ai răspuns corect la întrebările puse de mine, azi mă vei putea ajuta să împart copiilor acuarelele”) accentul fiind pe latura optimistă și creșterea stimei de sine a copilului.</p>
<p>➤ Există un clasament al copiilor în funcție de performanțe?</p>	<p>Nu. Toți copiii sunt egali. În cele mai multe grădinițe lucrările nu mai sunt expuse la avizierul părinților tocmai pentru a nu mai exista tendința părintelui de a-și compara rezultatele copilului său cu ale altui copil. Acest lucru ar duce la scăderea încrederii copilului, nesiguranță, stimă de sine scăzută și demotivare.</p>
<p>➤ Cum vom ști dacă copilul este pregătit pentru școală?</p>	<p>Aceasta este o întrebare frecventă care îl însoțește pe părinte pe toată perioada preșcolară a copilului. Unii părinți cred că dacă copilul știe să numere și să scrie este pregătit pentru școală, alții cred că dacă are memorie bună și este ascultător. Neuro-psihologul american Daniel Jay Goleman, în cartea sa intitulată „Inteligența emoțională” (2008, p. 36), identifica 7 elemente cheie necesare pentru integrarea cu succes a copilului în școală: încrederea (în sine și în cei din jur), curiozitatea (dorința de a descoperi și a cunoaște lucruri noi), motivația intrinsecă (capacitatea de a se mobiliza și a realiza ceea ce își propune), autocontrolul (stăpânirea de sine), integrarea în grup (capacitatea de a accepta părerile altora și a se exprima fără a-i leza pe ceilalți), comunicarea și</p>

	colaborarea (cooperarea cu cei din jur cu scopul de a realiza ceva).
➤ Cum putem să-l ajutăm pe copil dacă educatoarea ne transmite că acesta „nu prea se descurcă”?	În limita timpului disponibil, educatoarea oferă părinților câteva sfaturi, sugestii și recomandări pe care părintele să le urmeze. Problema este că nu toți părinții sunt deschiși să primească sfaturi considerând că ei dețin „adevărul absolut” când vine vorba de creșterea și dezvoltarea copilului. Ar fi bine să se ia în considerare acele opinii pertinente ale cadrului didactic și să se înțeleagă că familia și educatorul sunt parteneri în actul educațional . De asemenea, pentru suplimentarea informațiilor se recomandă consultarea unor specialiști în educație (consilierul grădiniței, directorul, logopedul) sau răsfoirea cărților de psihologie a copilului.
➤ Participarea copilului la concursurile preșcolare sunt considerate evaluări oficiale?	Nu . La aceste concursuri participă unii copii, nu toți. Ele au rolul de a-i familiariza pe copii cu atmosfera unui concurs, de a testa reacția sa în alte condiții decât cele din cadrul clasei (în săli diferite, cu profesori diferiți și cu preșcolari din toată grădinița) și de a verifica capacitatea de concentrare a copilului.
➤ Care este rolul evaluării în grădiniță?	Potrivit Curriculumului pentru învățământul preșcolar, (2008, p. 13) evaluarea, la nivelul învățământului preșcolar, „ar trebui să urmărească progresul copilului în raport cu el însuși și mai puțin raportarea la norme de grup (relative). Progresul copilului trebuie monitorizat cu atenție, înregistrat, comunicat și discutat cu părinții (cu o anumită periodicitate). Evaluarea ar trebui să îndeplinească trei funcții: măsurare (ce a învățat copilul?), predicție (este nivelul de dezvoltare al copilului suficient pentru stadiul următor, și, în special, pentru intrarea în școală?) și diagnoză (ce anume frânează dezvoltarea copilului?). O evaluare eficientă este bazată pe observare sistematică în timpul diferitelor momente ale programului zilnic, dialogul cu părinții, portofoliul copilului, fișe etc.”
➤ Ce document atestă că preșcolarul este „apt pentru școală”?	“Fișa pentru aprecierea progresului individual al copilului, înainte de înscrierea în învățământul primar.”
➤ Cadrul didactic din învățământul primar ține cont de fișa de progres a copilului?	Teoretic DA, practic, din feedbackurile primite până acum de la educatoare și învățătoare, NU . Foarte multe școli nu cer această fișă la înscrierea în clasa pregătitoare. Unele învățătoare nici nu știu de existența acestei fișe.

1.3 SCOPURI ȘI OBIECTIVE ALE ACTIVITĂȚILOR DIN GRĂDINIȚĂ

Categoriile de activități de învățare prezente în cadrul planurilor de învățământ din grădiniță, au suferit de-a lungul anilor mici modificări (schimbările au fost, în special, de natură terminologică sau numerică). Varianta regăsită în **Curriculum pentru învățământ preșcolar (2008, p. 17)**, conține un număr cuprins între 22 și 26 de activități divizate în „*Activități pe domenii de învățare (care pot fi activități integrate sau pe discipline), Jocuri și activități alese și Activități de dezvoltare personală*”, în timp ce **Curriculum pentru**

educație timpurie (în vigoare, din 2019, p. 6-7) propune câte 25 activități pentru fiecare nivel. Fiecare categorie de activitate **contribuie la formarea și dezvoltarea personalității copilului preșcolar**, prin stimulare de ordin fizic, intelectual, moral, estetic și patriotic. În esență acesta este **scopul învățământului preșcolar**, la care am mai putea adăuga **pregătirea copilului pentru a face față cerințelor școlare și sociale**.

Activitățile de dezvoltare personală (după cum le spune și denumirea) ajută copilul să-și dezvolte anumite calități și abilități, precum: autocontrolul, răbdarea, empatia, comunicarea, acceptarea, negocierea, încrederea, capacitatea de a găsi soluții și a decide singur ce să facă în anumite situații. În această categorie regăsim **tranzițiile, rutinele, activitățile opționale și activitățile desfășurate după programul de odihnă a copilului**. Toate acestea vizează **recuperarea unor lacune, relaxarea copilului, formarea unor deprinderi specifice vârstei și, nu în ultimul rând, contribuie la descoperirea și cultivarea aptitudinilor**.

Jocul - principala formă a activității preșcolare, **are multiple valențe:**

- satisface nevoia de mișcare a copilului;
- ajută la creșterea stimei de sine a copilului;
- contribuie la dezvoltarea armonioasă a corpului copilului;
- menține echilibrul nervos al copilului;
- influențează favorabil starea de sănătate a copilului;
- dezvoltă imaginația și gândirea creatoare;
- stimulează spiritul critic;
- întreține buna dispoziție;
- disciplinează (copiii învață să se asculte, să vorbească pe rând);
- favorizează crearea prieteniiilor între copii;
- ajută la îmbogățirea și deprinderilor fără eforturi intenționate;
- facilitează contactul cu lumea înconjurătoare și contribuie la formarea unei păreri veridice despre mediul înconjurător;
- dezvoltă abilitățile de comunicare (corectează defecte de vorbire, îmbogățește vocabularul, pune copilul în situația de a reproduce replici ale personajelor din povești și de a dialoga);
- îl învață pe copil să-și dozeze resursele;
- învață copilul să colaboreze, să accepte și să comunice păreri;
- construiește bazele personalității și caracterului copilului etc.

Din aceste motive este necesar ca **educatoarea să acorde o atenție deosebită tuturor tipurilor de joc deopotrivă**: jocuri de construcție, jocuri de rol, jocuri de mișcare, jocuri cu text și cânt, jocuri de creație, jocuri cu reguli, jocuri în aer liber, jocuri de competiție, jocuri de colaborare, jocuri sportive, jocuri distractive, jocuri didactice.

Activitățile alese (cunoscute sub acronimul ALA - activități liber alese) sunt **ALA 1** activitățile desfășurate dimineața, la venirea copiilor în grădiniță (prin intermediul acestor activități copilul are posibilitatea să-și aleagă centrul dorit) și **ALA 2** - activitățile de după desfășurarea activităților integrate sau pe discipline. **Formele pe care le pot lua** activitățile din cadrul **ALA 1** sunt: desen, pictură, decupaj, modelaj, citire de imagini, confecționare, lipire, puzzle, lucrul cu material din natură, experimente etc., în timp ce cele din cadrul **ALA 2 pot îmbrăca următoarele forme**: jocuri de mișcare și relaxare, dramatizări, audiții muzicale, audierea unor povești, jocuri muzicale ș.a. Aceste activități au ca **principal rol fixarea cunoștințelor dobândite în cadrul activităților obligatorii**. Pe de altă parte, ele

ajută la conectarea copiilor cu ceilalți, dezvoltarea musculaturii fine și grosiere, orientare în spațiu, organizarea spațiului și timpului, cultivarea capacității de concentrare asupra unei activități un timp mai îndelungat, colaborarea cu ceilalți (întrucât activitățile ALA pot fi desfășurate pe grupuri mici, în pereche sau chiar individual) și de a răspunde zilnic la noi și noi provocări.

Activitățile obligatorii pot fi organizate individual (pe discipline) sau integrat. Acestea sunt încadrate în 5 mari domenii experiențiale, după cum urmează:

DLC - Domeniul Limbă și Comunicare (Educarea limbajului)

DȘ - Domeniul Științe (Matematică și Cunoașterea mediului)

DOS - Domeniul Om și Societate (Abilități practice și Educație pentru societate)

DEC - Domeniul Estetic Creativ (Educație plastică și Educație muzicală)

DPM - Domeniul Psiho-motric (Educație fizică)

(Curriculum pentru învățământul preșcolar, 2019)

Activitățile de educarea limbajului vizează, în principal următoarele obiective:

- formarea deprinderilor de exprimare corectă, coerentă și expresivă (prin mimică, gestică și prefacerea vocii);
- corectarea eventualelor probleme de vorbire;
- îmbogățirea vocabularului activ al copilului cu cuvinte și expresii noi;
- exprimarea corectă din punct de vedere al structurilor gramaticale specifice limbii române;
- stimularea utilizării dialogului, monologului și exprimarea naturală a gândurilor;
- exersarea memoriei logice și mecanice;
- încurajarea copilului să povestească diferite întâmplări din viața lui sau fapte și acțiuni văzute sau auzite la alte persoane (respectând succesiunea logică a acțiunii);
- dezvoltarea aptitudinii de a recita o poezie cât mai expresiv;
- dezvoltarea creativității verbale prin crearea de povești cu început dat, după imagini sau cu ajutorul câtorva jucării puse la dispoziție de adult;
- dezvoltarea musculaturii fine a mâinii necesare activității viitoare de scriere;
- exprimarea ideilor, gândurilor și sentimentelor prin mimică și gestică;
- formarea deprinderii de a avea o postură corectă în timpul activităților desfășurate la masă.

În cadrul activităților matematice, cadrul didactic urmărește cu precădere să:

- dezvolte abilitățile copilului de descrie forma, culoarea, mărimea sau grosimea obiectelor pe baza manipulării sau observării obiectelor;
- cultive spiritul de observație al copilului în cadrul jocurilor logico-matematice;
- solicite copilul să grupeze și ordoneze obiecte, jetoane sau să opereze cu simboluri după un criteriu dat;
- formeze deprinderi de a compara numeric, prin corespondență unu la unu sau vizual două sau mai multe grupe de obiecte;
- formeze grupe „cu mai multe”, „cu mai puține”, „cu tot atâtea obiecte”;
- încurajeze utilizarea limbajului matematic;
- familiarizeze copilul cu conceptul de număr și operarea cu acesta (recunoașterea simbolurilor numerelor, raportarea cifrei la cantitate și invers, ordonare crescătoare/descrescătoare);
- îl provoace pe copil în rezolvarea unor operații simple de adunare sau scădere cu una, două unități în limitele 1 - 10;
- dezvolte operații ale gândirii (analiză, sinteză, comparație, abstractizare și generalizare);
- dezvolte calitățile gândirii (rapiditate, corectitudine, promptitudine).